

Pædagogisk læreplan for BHU Storken 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

[Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Storkens Børnehus er et integreret dagtilbud, som ligger i den sydlige del af Albertslund.

Storken ligger midt i et boligkvarter, tæt på både legepladser, kanalen og det naturskønne område i Kongsholmparken.

Vi er normeret til 61 enheder, og på nuværende tidspunkt har vi 2 vuggestuegrupper og 2 børnehavegrupper. Dette kan variere på baggrund af børnetallet, samt deres alder.

De to vuggestuegrupper holder til i den ene ende af huset, mens de to børnehavegrupper, ligger i den anden ende af huset.

Børnehuset Storken er et mangfoldigt hus i forhold til børn og voksne, og vi sætter pris på forskelligheder, som vi ser som en styrke. Når mange forskelligheder mødes, så kan vores nye verdensbilleder og erfaringer skabes, samt blive større!

Vi er et hyggeligt lille hus, med en stor dejlig legeplads, som vi elsker at bruge. Vi benytter os af lokalområdet til små ture ud ad huset hver eneste dag.

Vores pædagogiske profil baserer sig på anerkendelse, barnets nærmeste udviklingszone og det ligeværdige samarbejde med både forældre og eksterne samarbejdspartnere.

Vi tror på, at barnet lærer gennem passende udfordringer og ved at øve sig i samspil og relation med andre mennesker.

Vi betragter forældrene som vores nærmeste samarbejdspartnere, når vi skal sikre barnets trivsel og udvikling, og vi har tillid til, at vores samarbejde er baseret på gensidig tillid og respekt.

Vi har madordning, hvor vores køkkendame sørger for et lækker inspirerende måltid til frokost og om eftermiddagen får vi serveret frugt og hjemmebagt brød.

For os er læreplanen et dynamisk dokument, som hele tiden udvikler sig i takt med, at vi evaluerer på vores pædagogiske praksis og bliver klogere og får mere efteruddannelse, for eksempel i forbindelse med 2021-2022, hvor hele personalegruppen til ICDP certificeret som et led i den pædagogfaglige udvikling i Albertslund kommune.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Alle børn kan noget – og alle børn har intentioner, og de intentioner vil vi gerne indfri sammen med børnene.

Vi arbejder ud fra tanken om et forpligtende fællesskab på tværs i hele huset, hvor alle bidrager til fællesskabet. Børnehuset er barnets første møde med det demokratiske samfund, og I Storken vægter vi hjælpesomhed, at vise empati, at kunne sige fra, samt sproglig opmærksomhed som vigtige grundelementer for barnets dannelse og udvikling.

Vi følger børnenes spor, samt lægger vægt på, at børnene selv tager initiativ, og selv får lov. Vi tillægger børnenes leg stor betydning, og giver legen mest mulig plads i børnenes hverdag. Personalet er ofte deltagende i børnenes leg, for at understøtte udvikling af fx sprog og sociale kompetencer. Vi lægger spor til leg og læring, og vi understøtter og griber børnenes egne initiativer

"I legen kan børnene vise andre sider af sig selv, samt gøre sig attraktive. Legen kan give dem deltagelsesmuligheder i forskellige børnefællesskaber".

Vores legetøj er i børnehøjde, så børnene selv kan tage frem hvad gerne vil lege med, samt "temaplakater" og "dagens tavle" er i børnehøjde. Hos os er det vigtigt, at inddrage børnene i dagens struktur og aktiviteter, så de er forberedt bedst muligt på hvad dagen bringer.

Læring sker igennem hele dagen, hvor personalet er opmærksomme på, at tilbyde den rette udviklingszone for det enkelte barn eller gruppe. Vi prioriterer at arbejde med små børnegrupper, på tværs af alder, køn og relationer. Personalet er meget i børnehøjde, og gør sig umage i, at se tingene fra børnenes perspektiver. Vi prøver at se verden med børnebriller på, samt at indrette vores praksis herefter.

”Vi er beviste om, at alt er læring. Det kan være spisesituationer, aktiviteter på legepladsen, eller ved trøst hvor barnet øver sig i at regulere følelser”.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Storcken tror vi på, at læring foregår hele dagen, også udenfor de voksenstyrede pædagogiske aktiviteter. Både i de faste daglige rutiner og mellem børn og voksne eller børn og børn i mellem.

Vi er opmærksomme på, at alle børn har ret til en plads i fællesskabet, og vi arbejder bevidst med at have en inkluderende kultur, hvor alle børn får deres behov tilgodeset.

TURE

Vi arbejder struktureret med at tilbyde alle børn et læringsmiljø, hvor de har mulighed for frit at bevæge sig mellem forskellige læringsmiljøer, og vi giver plads til børnenes initiativer.

Det er vigtigt, at de voksne er gode forbilleder, som kan understøtte børnenes læring og guide dem i både leg og voksenstyrede aktiviteter, så de får mulighed for at trives, udvikle sig og dannes.

Vores fysiske læringsmiljø tager udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe. Vi observerer børnene og reflekterer over børnenes spor, så vores læringsmiljø også tager udgangspunkt i de enkelte børns forudsætninger.

For eksempel har vores børn i børnehaven været optaget af Pokémon. Det mandede ud i en masse aktiviteter. Eksempelvis; Pokémon bingo, vendespil og kreative aktiviteter.

I vuggestuen tog vi sne indenfor en dag og undersøgte det, og vi har haft congosnegle, fordi børnene blev optaget af alle sneglene ude på legepladsen.

I Storcken arbejder vi i voksenstyrede aktiviteter i små grupper om formiddagen. Grupperne dannes dels på baggrund af relationer, alder og dels efter barnets nærmeste udviklingszone. Aktiviteterne tager udgangspunkt i vores fastlagte tematiske årshjul.

Om eftermiddagen er vores pædagogiske læringsmiljø struktureret således, så børnene har større valgfrihed imellem de forskellige læringsmiljøer i hele huset og i vores uderum.

Også om eftermiddagen er de voksne aktivt med i børnenes læringsmiljø. Deres opgave er at guide børnene, indgå i deres lege og hjælpe dem med konfliktløsning. Vi har en "flyver" hver eftermiddag, så de resterende voksne har mulighed for at fordybe sig og være nærværende sammen med børnene i aktiviteterne.

Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi tror på, at alle forældre er ligeværdige samarbejdspartnere omkring barnet. De har værdifuld viden omkring barnet, som er essentiel for barnets trivsel og læring. Derfor er det vigtigt, at inddrage forældrene så tidligt og så meget som muligt i barnets daglige trivsel i BHU Storke.

Vi afholder opstartssamtaler med alle nye børn ud fra materiale udarbejdet i Albertslund kommune, som dækker alle relevante aspekter af barnets trivsel. Samtalen er samtidig med til at sikre, at kontekst og rammer bliver tydelige for forældrene.

Derudover afholder vi overgangssamtaler med forældre, og en personale fra henholdsvis vuggestue og børnehave, når barnet skal rykke fra vuggestue til børnehave.

I forbindelse med overlevering til skolen, afholder vi forældresamtaler med de forældre, som skulle ønske det udover overgangsmødet, som er centralt arrangeret ud fra kommunale rammer for hele Albertslund.

Vi sørger for, at vi i dagligdagen er tilgængelige og prioritere den daglige overlevering af oplysninger omkring barnet, og vi afholder forældresamtaler, når forældrene har behov eller, hvis vi oplever en undring omkring barnet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi kan støtte børn i udsatte positioner til at opbygge selvværd og selvtillid ved at have særligt fokus på disse børn. Vi kan tilrettelægge aktiviteter eller have barnet i centrum i situationer, hvor der er mulighed for at få flere og flere succesoplevelser. Vi skal lad være med at irettesætte dem og prøve i stedet for at italesætte tingene om fra en negativ synsvinkel til en positiv synsvinkel så barnet ikke føler sig forkert. Dvs. vi skal prøve så meget som muligt at formindske irettesættelse da irettesættelser få negative effekter på barnets selvværd og selv tillid.

Det er det pædagogiske personales ansvar at være nysgerrig, undrende og undersøgende på barnets adfærd, og i den forbindelse at skabe rammen om en god og tryk relation, og når vi indgår i relationer med andre, føler vi os set og hørt. Så hvis vi har børn i børnenes gruppen, som oplever at de ikke er værd at tilbringe tid med, skal vi som voksne hjælpe dem til at få en plads i børnefællesskabet.

Vi har et tæt samarbejde med PPR, som giver sparring til personalet ift. Den pædagogik og struktur vi har, hvor vi skal sikre, at alle børn kan trives og udvikle sig.

Vi er hele tiden opmærksom på, at inddrage forældrene i børnenes trivsel og udvikling, så vi arbejder om en samlet indsats med et fælles mål.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Storsten er børnene opdelt i mindre grupper i voksenstyrede aktiviteter om formiddagen.

Det giver mulighed for at lave en gruppe af børn, som udelukkende består af kommende skolebørn i tidsrummet mellem 9.30 og 11.00. Eventuelt længere, hvis gruppen tager på tur eller lignende.

Vi arbejder med at gøre vores kommende skolebørn parate til at starte på skolelivet ved at være en del af et fællesskab. Man skal lære at vente på tur, lytte til hinanden, samt være en god kammerat. Vi er særligt opmærksomme på, at arbejde med konflikthåndtering hos vores storegruppe, så de selv kan lære at klare og løse små uoverensstemmelser.

Hos os hænger leg og læring uløseligt sammen, og derfor skal børnene have lyst og mod på den nye verden et skoleliv er. Vi ved, at børnene nok skal lære at læse, skrive og regne når de begynder i skole, så vores tilgang til tal og bogstaver foregår via leg og sjove aktiviteter. De kommende skolebørn arbejder med skolelignende opgaver en gang om ugen.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Inddragelse af det omkringliggende samfund kan være med til at åbne op for børnenes omverdens bevidsthed og på den måde bidrage til læring.

Vi kigger udad og tænker kendte aktiviteter på en ny måde, når vi f. eks går på tur til Bjerget og tager kæmpe vendespil med. På den måde er vendespillet det velkendte, men miljøet er anderledes.

Hos Børnehuset Storcken ser vi lokalmiljøet/samfundet som en aktiv medspiller i arbejdet med at opbygge stærke pædagogiske læringsmiljøer og gode børnefællesskaber.

Når børnene oplever at have en tilknytning til det samfund, de vokser op i, tror vi på, at det gavner barnets oplevelse af at høre til i et fællesskab.

Vi arbejder med at inddrage lokalmiljøet i både vuggestue og børnehave; det skaber tryk hos børnene, og giver dem mod til at bevæge sig ud i verden.

Når vi inddrager lokalmiljøet, arbejder vi med børnenes robusthed og omverdens kendskab, idet børnenes erfaringsverden udvides, og barnet på sigt, bliver i stand til selvstændigt at tage initiativ til oplevelser i lokalmiljøet.

Vi er opmærksomme og nysgerrige på, hvordan lokalmiljøet kan udgøre en fælles referenceramme, for børnene, der forhåbentlig kan danne vejen ind til børnefællesskabet, nye relationer og lege. Lige som vi er nysgerrige på om børnene overfører deres oplevelser, fælles og egne, fra lokalmiljøet ind i fællesskabet og spontane lege.

I børnehuset Storcken bruger vi lokalsamfundet/miljøet aktivt, når vi tager på ture i nærområdet, det kan være legepladser som ”Ørne-legepladsen”, ”Krokodille-legepladsen” eller legepladsen i Hedemarken. Ligeledes er der ofte ture til Kanalen, hvor vi kigger på ænder, blichøner osv., og nogle gange spiller vi natur-bingo, der går ud på at finde forskellige ting fra naturen. Dette er for at stimulere børnenes opmærksomhed, sprog, sociale kompetencer osv..

Vi gør også brug af Bjerget, hvor vi besøger kæmpen Thomas der er én af Vestegnens Glemte Kæmper af kunstneren Thomas Dambo. Når vi går på tur til Bjerget, øves på

sociale kompetencer, vente på hinanden, holde i hånd, sprog, grov motorik, omverdens kendskab, men også omverdens bevidsthed ex. ved at sammenligne kæmpen Thomas' forskellige kroppsdele med sine egne og reflektere i fællesskab over forskellige størrelser på mennesker og ting.

Børnehuset bruger også biblioteket som lokal samarbejdspartner på den måde at vi besøger jævnligt biblioteket, og deltager ind imellem i aktiviteter som sanglege, biblioteket tilbyder.

I Albertslund kommune er der mulighed for at benytte Legeteket, hvilket vi også gør. På Legeteket har vi gjort brug af deres cykelbane, der er udformet så det skal simulere at man kører i den "rigtige" trafik. På den måde kan børnene øve sig i at begå sig i trafikken, uden at være i den rigtige trafik indtil de mestrer cyklen bedre.

På Legeteket kan man også lege indendørs med deres legetøj og personalet kan låne forskellige materialer med hjem til børnehuset. Det være sig pædagogisk materialer, som sprogekufferter og specialpædagogisk materiale som kugledyner.

Børnehuset Storcken samarbejder med Kirken ved forskellige højtider som påske og jul, hvor kirken inviterer til aktiviteter for børnene som krybbespil med inddragelse af børn.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Ordet børnemiljø anvendes som et samlet begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet.

Gode fysiske og æstetiske rammer i dagtilbud handler blandt andet om at indrette de fysiske rammer i dagtilbuddet, så de bedst muliggøre trivsel og læring for børnene. Dette indebærer, at de fysiske rammer understøtter, at børnene bliver udfordret og inspireret, udbygger deres sociale relationer og udfolder sig fysisk i dagtilbuddet.

www.uvm.dk/dagtilbud/paedagogiske-redskaber-og-rammer/trivsel-og-boernemiljoe

Fysisk børnemiljø er indeklima, støjniveau, lysforhold, plads til stillesiddende aktiviteter, plads til fysiske aktiviteter, garderobe, hygiejne, toiletforhold, indretning, størrelse af stuerne.

Er det tydeligt for børnene, hvad man kan lege og hvor?

Hvordan tager vi hensyn til det når vi planlægger det pædagogiske læringsmiljø?

Psykisk børnemiljø omhandler samspejlet mellem børn og voksne, og om der er respekt og tolerance i samspejlet. Samspejlet mellem barn og barn, og om børnene respekterer hinanden, dette giver sig til udtryk i deres sprog og handlinger overfor hinanden.

Psykisk børnemiljø er også om der i institutionen er accept af, og plads til forskelligheder, og om der er mobning.

Hvad gør vi for at børnene og de voksne ikke mobber hinanden?

De grundlæggende værdier i børnehaven Storkens pædagogiske arbejde er:

Anerkendende relationer, omsorg og empati.

- Vi ser på det positive og på ressourcerne
- Vi italesætter det positive barnet gør, vi ser barnet som den person det er.
- Vi kommunikerer med barnet
- Vi ser barnets intentioner
- Vi tænker over et nej. Forsøger at undgå eller omformulere det.
- Vi er tydelige voksne.
- Vi mener at alle børn har ret til at være en del af børnefællesskabet.
- At behandle børn forskelligt er at behandle dem retfærdigt.

Alle børn har ret til og brug for at blive inkluderet og for at være en del af et fællesskab.

Vi tager udgangspunkt i gruppen, da vi mener at læring opstår i fællesskabet, men er også opmærksom på det enkelte barn og dets ressourcer, og vi guider børnene ud fra deres individuelle behov og i forhold til fællesskabet.

Vi støtter barnet til selvstændighed, selvhjulpenhed og selvværd.

At behandle børn forskelligt er at behandle dem ligeværdigt.

Vores udgangspunkt er anerkendelse med troværdige og tydelige voksne.

Det æstetiske børnemiljø handler om indretning og udsmykning, virker stuerne og gangarealerne inspirerende og stimulerende på børnene, samt legepladsens udformning.

Er omgivelserne indenfor og udenfor indrettet og udformet sådan at det gør at børnene får lyst til at lege, fordybe sig og bevæge sig?

Charlotte Ringsmose og Susanne Ringsmose Staffeldt anbefaler i deres bog Rum og Læring for de mindste (Dafolo; 1. udgave, 1. oplag, 2017), at følgende er vigtigt i forhold til børnemiljø:

- Mange gode små legesteder, hvor børn og voksne kan mødes i fælles lege og aktiviteter.
- Gode steder til omsorg og nærhed.
- Muligheder for at fordele sig i mindre grupper eller enkeltvis.

- Overskuelige miljøer.
- Steder til ro og fordybelse.
- Steder, hvor man kan udfolde sig fysisk.
- Steder, hvor man kan undersøge og sanse, se og opleve sig selv.
- Et æstetisk miljø, der virker inviterende, sanseligt og stimulerende på det lille barn

Hvordan forholder det sig i Storke?

Huset er delt op i fire stuer, tre garderober og gangareal, og da huset ikke er meget stort skal al plads kunne inddrages.

De to børnehavestuer, Ørnereden og Lærkereden har hhv. en madras og en sofa, der bruges bl.a til læsning og forskellige lege, disse steder er gode til omsorg, nærhed og sprog. Desuden er der i Lærkeredens garderobe en madras med puder og hyggebelysning, der lægger op til læsning eller afslapning.

I Uglereden og Storkereden er ligeledes en madras og et podie, der er indrettet med puder o. lign., og med bøger ved siden af, disse områder er gode muligheder for omsorg, nærhed og sprog.

De aktiviteter der foregår i sofa, på madrasser og podie begrænses af plads, og kan derfor bedst bruges ved aktiviteter i mindre/små grupper.

Overskuelige miljøer forsøges; i Lærkereden findes et hjørne til playmobil og Lego, hjørnet er gjort tydeligt med et gulvtæppe og legetøjet i forskellige kasser. Da det er i et hjørne er der få forstyrrelser. Der er et bord, hvor der findes en reol med spil ved siden af, hvor børnene selv kan nå spillene, når de vil spille. Der findes et bord, hvor børnenes mapper og tegneudstyr findes i reolen lige ved siden af, også her findes det i en højde hvor børnene kan nå det eller lige kan stille sig op på en skammel for at nå. Det er tænkt som små miljøer, der lægger op til forskellige stillesiddende aktiviteter.

Der er tre borde på stuen, for at imødekomme at alle børn kan sidde ved en plads og spise.

I Ørnereden findes et hjørne med legetøjsbiler; der findes et bil gulvtæppe, kopi af en vej er klistret i vindueskarmen, en kurv med biler og der er lille rumdeler der afgrænser området og gør det tydeligt, hvad der leges her.

Der findes en dukkekrog, hvor der er komfurer, et køleskab, dukkesenge, dukker osv. Der er også en butik med kasseapparater på, i denne krog er der fred til lege kan foregå uforstyrret.

Der er et klapbord, der kan tages op og derved frigøre gulvplads, og lige i øjeblikket er der forskellige legemiljøer i denne krog. Nogle gange er det dinosaur leg, andre gange er det Little Pets shop, der leges. Fælles for legene er at legetøjet er tilgængeligt på en lille reol der er placeret der. Alle kurve/kasser er markeret med foto af indholdet.

På gulvet står ligeledes en kasse med hjul, der indeholder Lego, som kan rulles derhen hvor man vil lege med det. Der er også en rullekasse med Barbie, der ligeledes kan rulles hen hvor der skal leges med det.

Der er et bord placeret ved siden af en høj reol, der indeholder alt fra puslespil, tegnesager og børnenes bøger. Børnene tager selv og fordeler sig mellem de to borde der står tilgængelige hele tiden.

Til spisning tages klapbordet ned, så børnene kan sidde i tre grupper og spise.

I Uglereden er der høje borde og højstole, hvor nogle er med bøjle for at forhindre børnene i at falde ned.

Der findes en dukkekrog, hvor der er et komfur og en kurv med "mad-ting", der er et lille bord og stole for at lægge op til begyndende rolleleg. Der findes også en dukkeseng, dukker og lidt udklædningstøj.

Krogen er skærmet af med en lille afskærmning og der er mulighed for at undgå forstyrrelser.

På stuen er også en lav rumdeler, der er sat for at skabe et rum mere, hvor der leges med andet legetøj. Ligeledes er legezone tydelig-gjort med blå måtter.

Der er et stort kravle-Tog, der kan kravles rundt i og på, der kan man både lege s at man kører med toget ud på landet eller man kan lave hule.

Der findes en reol på væggen, hvor der er legetøj i og umiddelbart ved siden af er der blå måtter på gulvet, der lægger op til at man kan lege med legetøjet her. Denne legezone er i risiko for mange forstyrrelser.

Der er en bred vindueskarm, der er lav, som kan lægge op til forskellige aktiviteter, både fysisk aktive og stillesiddende.

Desuden har vi et depot med særligt legetøj, der kommer ud på børnenes eller de voksnes initiativ. Det er f.eks. værktøjskasser, byggeklodser og en bil der kan køres rundt med på stuen. Disse aktiviteter ligger op til tur-tagninger og udvikling af sociale spilleregler.

Storkereden ligger op ad køkkenet, det er den vej, man kommer til og fra køkken, derfor er der på denne stue ofte forstyrrelser.

Der er et madras-skab, sat ud fra væggen for at skabe en legezone, samt at skærme af fra forstyrrelser.

Der er lagt en blå måtte på gulvet og sat Lego i en stor og åben kasse, så det er nemt tilgængeligt og synligt, hvad der kan leges med her.

Der findes to borde, med hjul, på stuen, de står ude langs siderne, og frigør på den måde noget gulvplads.

Der er en stor rumdeler ud fra væggen for at give afskærmning for forstyrrelser. I denne rumdeler findes en masse legetøj, der nemt kan tages ud og leges med enten på den blå måtte ved siden af eller længere ude på gulvet.

I hjørnet ovre ved vinduet er der lavet en legezone til lege med biler. Den er tydelig gjort med en blå måtte på gulvet og der står garage-anlæg og en kurv med biler på gulvet.

På den ene væg er der bogkasser, hvor der findes forskellige aktiviteter som puslespil og andet der stimulerer opmærksomhed o.a..

I vuggestue-afdelingen; Storkereden og Uglereden lægges der op til at man leger på gulvet sammen med børnene i de forskellige legezoner.

I forhold til den fysiske indretning har vi gjort/gør vi os overvejelser over hvordan rummene bruges af børnene, og hvordan vi gerne vil have de bruges bl.a. set ud fra rutiner og ud fra de pædagogiske aktiviteter der laves, både de strukturerede og de ustrukturerede. Det pædagogiske læringsmiljø tænker vi meget over:

at være i mindre grupper, godt fordelt i huset og udenfor,

- Undgå at støjniveauet bliver for højt,
- der ikke er plads nok til at kunne udføre aktiviteten,
- bedre betingelser for øget opmærksomhed og koncentration,
- bedre betingelser for samtale og i det hele taget
- mere kontakt med en voksen.

Det æstetiske børnemiljø indebærer bl.a. at vælge hvilke ting der pyntes med, og hvad er formålet med at hænge det frem/op.

Nogle ting hænger i børnehøjde, andre gør ikke, f. eks hænger kunst/produkter børnene har lavet i et gangareal i børnenes højde. Ideen med tegningerne er at, børnene kan

genbesøge historien flere gange, når de går forbi eller standser op og kigger på dem. Det inviterer til samtale mellem børn, mellem barn og forældre, mellem barn og voksen. Børnene har selv farvelagt og klippet figurerne og placeret dem, de har limet og været med til lamineringen og har selv hængt dem op.

Nogle gange vælger vi at hænge børnenes kunst op på vinduerne inde på stuerne, ligeledes for at udstille dem, så børnene kan se sin egen og vennernes kunst hænge der, andre gange hænges det op i lamperne. For eksempel i ugerne op til halloween, hænger vi børnenes spørgsmål o.a. op i lamperne, og det giver en hel særlig stemning og skaber forventning og glæde til den dag, hvor der holdes halloween.

Gulvet bruges som læringsmiljø, både når der leges togbane, med dinosaur, te-selskab og når der øves rim, vi har rim billeder på gulvene i Lærkereden og i Ørnereden, øver tal, (findes i Uglereden).

Morgenstunden/samling foregår i børnehaven på gulvet på forskellige måder, med udgangspunkt i børnene. Det er en rutine, der er hver dag kl. 9-9.30 og hver dag bliver børnene tilbudt noget let at spise og hver dag bliver formiddagens aktiviteter gennemgået. Børnene er delt ind i grupper, og hver gruppe laver aktiviteter hver dag. Gennemgangen understøttes visuelt med piktogrammer og billeder af børnene.

Dagens aktiviteter er planlagt ud fra tema, og der tages højde for diverse mål- og udviklingsplaner samt sproghandleplaner i planlægningen samt børnenes udviklingszone, F.eks. er gruppen med de yngste børnehavebørn ofte planlagt til at lave rollelege, da der er mange gentagelser, der er stor genkendelighed, meget sprog og mange tur-tagninger.

Det pædagogiske læringsmiljø i forhold til rutiner er planlagt så det prioriteres at spise i små grupper. Det giver mere nærhed og mulighed for at alle børn bliver set og hørt af en voksen. Spisningen er en rutine aktivitet, hvor der foregår finmotorik, opmærksomhed, sprog, dannelse osv.. Ved spisningen hjælper børnene selv til med at hente deres eget service og fadene med mad.

Dette gør sig gældende for alle stuer i Storstenen.

Angående rutiner er vi enige med/inspireret af Søren Smidt og mener at de pædagogiske rutiner er en vigtig del af hverdagen, der rummer et stort potentiale for at få viden omkring børnenes udvikling og trivsel, men også virker som et læringsmiljø, hvor børnene bl.a. har mulighed for at udvikle:

- Evne til indlevelse og hjælpsomhed
- Selvhjulpethed
- Selvstændighed
- Dannelse
- Selvdannelse
- Relationsdannelse
- Handleevne
- Samarbejde og deltagelse i fællesskaber

Alt sammen væsentlige elementer i udviklingen af børnenes trivsel og udvikling.

(Kilde: https://ucc.dk/sites/default/files/paedagogiske_rutiner_og_hverdagspaedagogik.pdf)

Vi gør os mange overvejelser over børnemiljøet i vores planlægning og gennemførelse af praksis, hvordan kan vi motivere børn til at gøre dette? Hvorfor vil vi have dem til det? Hvordan skal de fysiske rammer være i forhold til netop denne aktivitet? – Og hvorfor? Hvordan evaluerer vi aktiviteterne?

Det er vigtigt at nævne at børnemiljøet, ligesom læringsmiljøerne, fysisk indretning osv., ikke er statiske i Storken. De bliver nødvendigvis nødt til at kunne bevæge sig, så den kan tilpasses den aktuelle børnegruppe, og selvfølgelig også ressourcer.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Engagement – Livsduelighed - Gåpåmod – Deltagelseskompetence.

Vi arbejder ud fra zonen for nærmeste udvikling, hvor vi hele tiden bestræber os på, at tilbyde det enkelte barn mulighed for personlig udvikling, samt oplevelsen af, at være betydningsfuld for fællesskabet. Vi ser på barnets aktuelle udvikling, og har fokus på at få barnet i udvikling på et højere niveau, med hjælp og støtte fra personalet.

Et eksempel kan være i garderoben, hvor et barn er i proces med at lære at mestre at tage sko på selv. Vi er hele tiden ved siden af barnet, for at støtte, opmuntre og guide. Når barnet oplever at "klare sin opgave" vil barnet opleve succes og få lyst til mere. Vores opgave er, at give børnene mod og lyst til "mere", men hele tiden med den rette støtte og guidning. Vores praksis og pædagogik skal lægges i zonen for nærmeste udvikling, for at opnå en succesfuld praksis.

- Ligger udfordringen indenfor det, barnet kan klare alene, sker der ingen udvikling
- Ligger udfordringen uden for barnets nærmeste udviklingszone vil barnet føle sig frustreret, og der vil sandsynligvis ikke finde nogen positiv læring sted.
- Ligger udfordringen derimod inden for barnets nærmeste udviklingszone, vil der ske en succesfuld udvikling.

Vi tilbyder børnene aktiviteter i planlagte pædagogiske læringsmiljøer, som både finder sted i børnehuset, både ude og inde, samt på ture i nærmiljøet.

Vi er altid opmærksomme på at tilgodese børnenes individuelle deltagelsesmuligheder, for at give plads og lyst til deltagelse.

Et eksempel kan være, at vi leger "Alle mine kyllinger" ude på legepladsen, og et barn har brug for at kigge på legen før deltagelse.

Personalet tilstræber at være tydelige og kærlige voksne, der viser at de gerne vil alle børn, og er til rådighed for børnene.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Deltagelse og medindflydelse – Empati - Legens betydning for social læring:

Vi vil gerne opnå at børnene i Storken føler sig betydningsfulde, og at det enkelte barn føler sig som en del af fællesskabet i Storken. Alle bidrager til et fællesskab de føler sig som en del af, og derfor er denne følelse vigtig.

Personalet lytter til og inddrager børnene i beslutninger, fx hvor en tur skal gå hen eller hvilket legetøj der skal indkøbes. Vi forventer at børnene hjælper til med fx at rydde op på legepladsen, også selvom man ikke lige har leget med sandting den dag. Vi øver os i at hjælpe hinanden, samt invitere til leg.

Vi arbejder med ”Fri for mobberi”, som er et materiale der fokuserer og udvikler empati og forståelse for andre. Vi vil gerne vise vores børn i Storken, at det føles rart at være en god ven, og hvordan man er god imod andre.

Personalet er beviste om, at de er rollemodeller ift. God tone og hvordan man behandler hinanden ordentligt. Derfor undgår vi at skælde ud, og råbe højt. Vi viser omsorg og empati for hinanden ved at være nysgerrige og opmærksomme.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Interaktioner - Sproglige rollemodeller - Fællesskaber:

Vi har opmærksomhed på, at vi tilbyder samtale og dialog til alle børn hver dag. I vores sproglige praksis er vi inspireret af ”Sprog i samspil” hvor vi benytter nogle af sprogstrategierne, bl.a. UGL og ”Strive for five”. Strategierne går på, at de voksne skal tilstræbe dialoger med skiftende turtagning, for at opmuntre børnene til samtale.

Vi holder dagligt morgenstund, hvor vi samtaler, synger og laver rim og ræmser. Vi er bevidste om, at børnene har forskellige deltagelsesmuligheder ift. Alder og sproglige forudsætninger. Vi understøtter vores aktiviteter og planlægning med piktogrammer og vejledning af billeder.

Vi tilbyder børnene forskellige fællesskaber, hvor leg og læring hænger uløseligt sammen. Vi tror på, der sker læring igennem hele dagen, både i planlagte pædagogiske aktiviteter, samt i børnenes frie leg.

Det er de voksnes opgave at vise vejen i forhold til god og positiv kommunikation og dialog, derfor er vi meget opmærksomme på vores eget udtryk og fremtoning i vores møde med børnene.

Vi bruger Rambøll som redskab til at følge børnenes sproglige udvikling, så vi kan lave tidlige indsat ved forskellige behov. Allerede i vuggestuen laver pædagogerne en vurdering af barnets aktuelle sprogalders, for at imødekomme eventuelle indsatser. Eksempelvis har det i vuggestuen været prioriteret at aktiviteten for

enkelte børn er te-selskab, der er en aktivitet der byder på bl.a. tur-tagninger, gentagelser, ordforråd, sociale kompetencer, fælles tredje osv..

Vi er meget opmærksomme på, at planlægge aktiviteter og lege, der har fokus på sproglig udvikling og relationer. Når vi leger er sproget også en del af en pædagogisk indsats.

Det er vigtigt at føle sig som en del af et større fællesskab, og vi understøtter børnene i at føle sig værdifulde, samt at de får et tilhørsforhold til egen stue, samt voksne og de andre børn. Vi arbejder bevidst henimod, at alle børn og forældre, samt personale, føler sig som en betydningsfuld del af børnehuset Storke.

I børnehaven har vi været med i et sprog-projekt, "Læse leg" lavet af Mary fonden – projektet understøtter lyst og sproglig udvikling.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Krop – Sanser - Bevægelse:

Børn lærer også gennem kroppen, derfor er det vigtigt at vi har kroppen som medspiller. Vi tør godt udfordre børnene motorisk, men hele tiden med succesfølelsen som mål. Her spiller de voksne en vigtig rolle som rollemodeller, som tør gå forrest og vise vejen.

Vi er opmærksomme på både den fin og grov- motoriske udvikling, samt at finde aktiviteter der udfordre børnene på deres udviklingstrin, og hvor de både vil opleve aktiviteten som let og svær.

Vores legeplads tilbyder mange lege der understøtter og udfordre børnene motorisk. De kan gå på line og bygge motorikbaner og huler med byggekasser og magnet puder. Vi har legestativer, rutschebane og gynger, samt en bakke hvor der kan rulles, og kælkes på. I sandkassen bliver der leget med sand og vand hele året rundt.

Vi har mange forskellige cykler, løbecyklar og mooncars, som både bliver brugt på legepladsen, eller på en tur i nærområdet.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Udeliv:

Natur:

Science:

Vi bruger vores legeplads som et pædagogisk læringsrum, hvor vi går på opdagelse i fx krible krable universet. Vi finder insekter som vi undersøger og søger viden om. Vi har fået sat læringsplakater op på legepladsen, som fortæller om hvilke insekter, planter og træer vi kan finde i vores natur. Vi har spiselige planter, jordbær og hindbær, og i perioder planter og sår vi også. Her kan børnene følge udviklingen fra frø til plante, og lære om hvordan man passer og får planterne til at vokse.

Vi undersøger årstider, hvor vi er opmærksomme på naturens forandringer, samt vind og vejr forhold. Vi tillader børnene at eksperimentere med fx sne og vand, for at give dem erfaringer og egne oplevelser.

Vi går på mange ture i nærmiljøet, hvor vi besøger vandhaverne og vandhuller, hvor vi kan finde haletudser og små vanddyr.

I perioder har vi holdt dyr, som understøtter børnenes nysgerrighed, og de får en anden sanselig læring og erfaring med at have dyrene i virkeligheden.

Kommunen tilbyder naturvejledning, som vi benytter os af.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Howdan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

>Her skriver I korte retningsgivende refleksioner og eksempler.<

Kulturelt indtryk og udtryk:

Kultur og fællesskab:

Vi benytter os af kommunes tilbud i form af teater, musik og bibliotek. Vi deltager i kirkens aktiviteter og tilbud under højtider. Lokalområdet byder også på mange spændende skulpturer, både på land og i byens kanaler. Vi understøtter disse oplevelser med børnenes egne udtryk i form af kreative processer. Fx modellervoks, maling, tegne, klippe og kliser.

Vi deltager også i Kommunens børnefestuge, hvor det store fællesskab dyrkes.

Evalueringsskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Børnehuset Storken bruger vi både Rambølls sprogvurderinger og sprogtrappen til at evaluere børns sproglige udvikling.

Derudover laver vi også TRAS på alle børn.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Den pædagogiske læreplan vil blive evalueret hvert andet på en personalelærdag, hvor vi har en hel dag sammen hele personalegruppen.

Vi tror på, at det er vigtigt, at hele personalegruppen er involveret i både at skabe og implementere den pædagogiske læreplan, så alle får medejerskab og kan se sin egen pædagogiske praksis og refleksioner i den pædagogiske læreplan, hvis vores fælles pædagogiske praksis skal udvikles og dermed styrkes.

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC